

A KÖZMŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉGEK ÉS A NÉPMŰVELÉS

A visszatért területek magyar közművelődési egyesületeinek megbízása alapján ezen szövetségek népművelési tevékenységét kell ismertetnem.

Azok az egyesületek, amelyeknek nevében szólalni szerencsém van, tájegységek szerint a következők: Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség (DMKSz), központja Újvidék; Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE), székhelye Kolozsvár; Északkeletmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület (ÉMKE), Beregszász központtal; Széchenyi Magyar Kultúr-Egyesület (SzMKE), a Felvidék átfogó közművelődési egyesülete, amelynek központja a felvidéki közlekedési viszonyok miatt a Felvidék visszacsatolása után Komáromból Budapestre került át; s végül a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület (VMKE), Muraszombat székhellyel.

Az idegen uralom alól visszatért területek kultúregyesületei, felismerve célkitűzéseik és feladataik közös voltát, tovább szervezkedtek s megalakították munkaközösségüket: a *Vasgyűrűt*. Ez az elnevezés azt fejezi ki, hogy ezek az egyesületek legfőbb céljuknak tekintik a peremmagyarság nemzeti, kulturális és gazdasági megerősítését és ezáltal a magyarság védő, etnikai vasgyűrűjének kiépítését a magyar nyelvterület határain. A Vasgyűrű munkaközössége testületileg lépett be a *Magyar Kulturális Egyesületek Országos Szövetségébe* (KESz), majd közös irodát állított fel Budapesten, amely Visszatért Területek Egyesületközi Irodája név alatt működik.

Hogy a Vasgyűrű munkaközösségben tömörült egyesületek munkásságának lényegét felfoghassuk, mindenekelőtt azt kell tekintetbe venni, hogy ezek az egyesületek a szó legnemesebb értelmében vett népi szervezetek. Főcéljuk a falu rendszeres és átfogó szempontú kulturális felemelése. Szellemiségük a kisebbségi idők családiaságának jegyében fogant s hivatásuk vezérlő gondolata és legfelsőbb célkitűzése a magyar egyének és társadalmi rétegek egymásroutaltságának hirdetése. Céljukat leginkább kifejezi az a követelmény, amit gr. Révay István, a Széchenyi Magyar Kultúr-Egyesület ügyvezető elnöke állított saját egyesülete elé: „olyan magyar társadalom kialakításának szolgálata, amely a maga összességében bírja a teljes nemzeti és közösségi öntudatot, amely ezáltal nemcsak állni képes a szomszédos népek versenyét, de ezen túlmenően képviselni tudja azt a súlyt és szerepet, amely a magyar nemzetet a benne rejlő tulajdonságok, multja, földjének fekvése, és felségterületének minőségi értéke alapján a társnépekkel szemben megilleti“. Ezen egyesületek minden törekvése arra irányul, hogy nemzetünk egész egyeteme vállalja a magyarság fennmaradási és fejlődési küzdelmét s váljék nemzeti kultúránk s ezáltal nemzeti tudatunk hordozójává.

Most az egyes szervezetek felépítését és munkamódszereit fogom röviden ismertetni. Minden egyesületünk városi és falusi helyi szervezetek hálózatán épül fel. A szervezet kiépítése, kibővítése állandóan folyik, a helyi szervezetek, a fiókok száma állandó növekedésben van. A DMKSz pl. beszervezte a Bácska magyarajkú lakosságának 70%-át 245 szervezetben s a jelenleg német igazgatás alatt lévő Bánság magyarságának 98%-át. Az EMKE most kelti életre mindazokat a fiókokat, amelyek az első világ-

háború előtt működtek s legjobb úton van, hogy ezek számát új fiókok szervezésével szaporítsa. A SzMKKE mintegy 207 helyi szervezettel dolgozik, nem számítva ide a Szlovákiában maradt 20 szervezetet, amelyek most önálló egyesületet formáltak; az ÉMKE az északkeletmagyarországi és kárpátaljai terület beszerzésén fáradozik, a VMKE a 2 vend. járás területén fejt ki működését.

Az egyesületek kulturális tevékenysége főleg az ősztől tavaszig terjedő időköz, amikor a falvak népe leginkább ráér — a gazdasági munkálatok szünetelvéen — a szellemi munkával való foglalkozásra. Ekkor tartják a kultúrösszejöveteleket és a különböző tanfolyamokat.

A téli kultúrösszejövetelek központi anyaga a SzMKKE által kezdeményezett munkafüzetek útján jut el a helyi szervezetekhez. Ma már a Vasgyűrű összes egyesületei bevezették a munkafüzetek használatát, amelyek immár a Vasgyűrű szerkesztésében jelennek meg. Mi a munkafüzet? A munkafüzet a hónap minden vasárnapjára szóló, vasárnaponként csoportosított és témakör szerinti folytatólagos felolvasási anyagot tartalmaz. Tartalmukat az évszázó értekezlet határozata szerint az egész évre rendszeresen előre állapítják meg. A témák mindig bizonyos gondolat- vagy ismeretkör keretében mozognak és az általános érvényű témák mellett lehetőleg az időszerűség kívánalmaihoz is igazodnak. Az anyag felolvasásánál arra törekszünk, hogy a felolvasói tisztet lehetőleg a helyi szervezet tagjai vállalják, specializálva magukat egy-egy témakörre. A munkafüzetek a kultúrévad végén, bekötve, a szervezet könyvtárába kerülnek s annak állományát gyarapítják.

Az egyesületek kultúrmunkájában egyre nagyobb jelentőséget nyernek az ú. n. népművelési autók. Egyelőre a DMKSz és az EMKE rendelkezik egy-egy népművelési kocsival, de rövidesen a többi egyesületek is be fognak szerezni ilyen autókat. Ezek az autók hangszóróval, beszélőgéppel, keskenyfilmvetítő készülékkel vannak felszerelve s ahol megjelennek, változatos és értékes kultúrműsorral gyarapítják a hallgatóság tudását s szórakoztatják az egybegyűlteket. Különösen a szétszórtságban élő ú. n. szórvány-magyarok kultúrgondozásában van jelentős szerepük ezeknek a gépkocsiknak, mert lehetővé teszik egy meghatározott művelődési anyagnak mindenkire való eljuttatását. A gépkocsit kísérő előadók a kiszállásokat környezettanulmányra is felhasználják s gyorsabban szerzik be a szórványmagyságra vonatkozó adatokat, gyűjtik össze a kallódó magyar kultúrértékeket (népdalokat, népballadákat, nyelvjárási sajátosságokat), mint ahogy az eddig történt. A DMKSz propaganda-kocsi 1942 áprilisában kezdte meg működését és rövid idő alatt egész Bácskában páratlan népszerűségre tett szert. A népművelési kocsi az elmúlt évben összesen 79 helységben fordult meg, az előadásokat pedig 124.910 ember hallgatta végig. Az EMKE népművelési szerelvénye eddig mintegy 100 erdélyi községet és várost keresett fel Kolozs, Szilágy, Maros-Torda, Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka megyében, ahol népművelési előadásokat, bemutatókat, gyermekdelutánokat, filmelőadásokat stb. rendezett, továbbá gazdasági, egészségügyi és honvédelmi jellegű előadásokat. Jelenleg megvalósítás alatt áll a második népművelési szerelvény beállításának gondolata, amelynek állandó székhelye Marosvásárhelyen lenne és onnan a székhely megyékbe sugározna szét a magyar kultúrát. További terv egy har-

madik népművelési szerelvény beállítása Dés központtal, Szolnok-Doboka, Szilágy, Beszterce-Naszód megyék számára.

Itt említjük meg mint sajátos népművelő mozgalmat az ÉMKE regös-mozgalmát, amelynek keretein belül középiszkolás tanulók járják a Kárpát-alját 1—1 lelkész, tanító, tanár vezetésével és a legeludogottabb falvakba is elviszik a magyar szót és a magyar dalt. Mintegy 17—20 regös-csoport működik s ma már lassankint a falusi népből is kerülnek ki újabb ilyen csoportok.

A különböző tanfolyamok, a népfőiskolák vannak hivatva arra, hogy a kultúrösszejövetelek mellett biztosítsák az iskolán kívüli népművelést. E munka nagy fontosságára a DMKSz 1942/43. évi Évkönyvében a következő szavakkal mutat rá: „A kultúra részesévé kell tennünk nemzetünk minden tagját, mert magyar népünk emelkedő kulturális színvonala a nemzet létének, a szebb, boldogabb magyar jövőnek legbiztosabb záloga. A tudatlan, a továbbművelés lehetőségétől elzárt tömeg terhet jelent a nemzet belső életében és alulmaradást a népek versenyében.“ A felszabadulás után a DMKSz a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz intézett beadványban rögtön fölfedte a szerb iskolapolitikának a magyarságra gyakorolt káros következményeit, azok orvoslási módját, és részletes munkatervet mutatott be. A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a DMKSz munkakörében biztosítottnak látva az iskolán kívüli népművelésnek helyes irányban és módon való vezetését, a munkatervet jóváhagyta. Ennek alapján indult meg 1941 őszén a népművelés rendszeres munkája. A munkaterv aprólékos gondossággal készült és felölelte a népművelési lehetőségek minden módját. Programmba iktatta: 1. a népművelési előadások tartását, amelyek főleg időszerű kérdésekkel foglalkoznak, tájékoztatva a lakosságot az érdeklődés gyújtópontjába jutott eseményekről. Helyet adtak itt a lakosságot érintő törvények, hatósági intézkedések ismertetésének is. 2. Műsorosesték, délutánok. 3. Ünnepek az egyházi, községi és nemzeti élet különböző alkalmából. 4. Műkedvelő előadások. 5. Rádió. 6. Sport. 7. Kirándulás. 8. A gyermekek foglalkoztatása: mese- és játékdélutánok. 9. Népművelési hangverseny. 10. Bokréták: a szövetség feladatai közé sorozta népviseletünknek, hagyományainknak, népi szokásainknak megőrzését, fölelevenítését. E mellett különböző tanfolyamok működtek: 1. Magyar írás- és olvasás-tanfolyam. 2. Nemzetnevelési tanfolyam, amelyen a nemzeti öntudat ápolására s a nemzeti tárgyú ismeretek hiányainak pótlására törekednek. 3. Népiskolai ismereteket és alapműveltséget kiegészítő tanfolyam. 4. Művészeti tanfolyam, amelynek célja, hogy nemzeti értékeinket a nép nagy tömegével megismertessék. 5. Gyakorlati ügyességi tanfolyam. 6. Gazdasági tanfolyam. 7. Nőnevelési tanfolyam. 8. Kisgazdasszonyképző tanfolyam. 9. Vezetőképző tanfolyam, amelyen egybe- gyűjtik mindazokat, akiknek állandó munkásságára a népművelés terén számíthatunk, akik mind a szervezés, mind a munkavállalás terén segítségünkre lesznek. A DMKSz által 1941 őszén megkezdett és megszervezett népművelési munka további irányítását 1942 január havától a vármegyei népművelési bizottság vette át. A Szövetség a kinevezett népművelési titkárokat munkájukban támogatta. Az 1941/42. munkaévben az újvidéki I. fokú tanügyigazgatói kirendeltség területén 152, a zombori I. fokú tanügyigazgatói kirendeltség területén 68, Szabadka városában 34, Újvidék város területén 68 tanfolyam működött. A tanfolyamok sikerének biztosí-

tása céljából a DMKSz népművelési osztálya kiadta a tanfolyamok tanítási anyagát.

E tanfolyamokon 14.000 hallgatónak 28.000 órán át adtak elő. A hallgatók közül 7000 tett magánvizsgát az elemi iskola VI. osztályából. A Bánságban 59 tanfolyamon 3100 hallgató vett részt, akik közül 1700 tett vizsgát.

A népművelési osztály a jelen 1942/43. munkaévben szintén jelentős támogatásban részesíti a hivatalos népművelési szerveket. A népművelési titkárokkal megállapodott a szervezés módjára s a végzendő munkára nézve. A megállapodás eredményeként a Szövetség a szervezés megkönnyítése céljából 50.000 példányban röpcédulát bocsátott ki, amelyen ismertette a népművelés fontosságát és 1000 db nagyméretű falragaszon hívta fel a figyelmet a tanfolyamok látogatásának szükségességére.

Az EMKE népművelői tevékenységéről megemlékeztünk már a népművelési szerelvény munkájának ismertetésekor. Itt meg kell említenünk az EMKE falusi karnagyok részére rendezett zenei népfőiskolai tanfolyamát. A tanfolyam abból az elgondolásból indult ki, hogy a falu népét vissza kell vezetni a maga igazi népdalaihoz, tehát rá kell mutatni arra, hogy ne utánozza rossz példák nyomán a várost, ne induljon a filmek vagy az operett érzelgős, gyakran minden nemzeti elemet nélkülöző zenéje után. Ezenkívül fiú népfőiskola felállítását készítik elő Szucságon, leánynépfőiskoláét Bánffyahunyadon.

A SzMKE népfőiskolái és népfőiskolai tanfolyamai a nemzetiségileg vegyes lakosságú területeken a magyar szórványmentés és szórványgondozás jegyében vannak megrendezve. A hallgatóság toborzásánál a mozgalom továbbfejlesztésének szempontjait tartják szem előtt és olyan gazdaiakkal tartanak kapcsolatot, akik az iskola elvégzése után falvaikban szervezet oszlopaivá vagy újabb helyi szervezetek megteremtőivé válnak. A volt főiskolásokkal körlevelek útján tartják fenn később is az érintkezést. Eddig Léván, Kassán, Verebélyen, Rozsnyón, Perbenyiken és Érsekújváron működtek SzMKE-népfőiskolák, Léván női népfőiskola alakult, Paláston és Csapon női hivatásképző tanfolyamot rendeztek.

Érdeemes rövid pillantást vetni a népfőiskolák tananyagára, hogy meggyőződhesünk azok rendkívül fontos nemzeti és kulturális jelentőségéről. Az előadott anyagban a következő tárgyak szerepelnek: 1. Vallástan, amely a vallás mai, időszerű kérdéseivel foglalkozik, hangsúlyozva az erkölcsi törvények jelentőségét. 2. Tájéismeret: az illető tájegység geológiai kialakulása, földrajza, természetrajza, gazdasági szerepe, jelentősége, gazdasági érdekvonalai, nevezetességei és jelenlegi nemzetiségi és vallási összetétele. 3. Tájéttörténelem: a tájegység községeinek és városainak részletes története. 4. Hazánk földrajza. 5. Magyar történelem szellemtörténeti alapon a legrégebb időktől napjainkig. 6. Magyar irodalom különös tekintettel a népi termékekre. 7. A parasztság története. Ennek kapcsán megfelelő megvilágításba kerülnek a föld, az egyke, a polgárosodás és iparosodás kérdései. 8. Népmismeret Györffy István *Néphagyomány és nemzeti művelődés* c. könyve alapján. 9. Falu és társadalom: a mai társadalom kereszttetszetét adja. 10. Nemzetgazdaságtan. 11. Mezőgazdaságtan. 12. Egészségtan. 13. Számтан. 14. Jog és közigazgatás. 15. Természettan. 16. Művészettörténelem, különös tekintettel a magyar népművészetre. 17. Ének és zene: a magyar zene jellegzetes vonásai, Kodály és Bartók sze-

repe, a táj népdalainak megismerése és továbbadása. 18. Tánc; a magyar tánc alkotó elemei. A táj népitáncainak megtanulása. 19. Időszzerű kérdések: világpolitikai és háborús események, különös tekintettel a magyar viszonyokra. Társadalompolitikai törekvéseink. Ezenkívül heti 2 leventeóra, kirándulások a helyi szervezetekhez, mozi, színház, előadások, kultúr-intézmények megtekintése, tanulmányi kirándulások, stb.

A különböző tanfolyamokon kívül minden egyesületünk saját körülményeinek megfelelő módon buzgólkodik a népművelés színvonalának emelésén. Az EMKE pl. különböző rendezményeivel: hazafias ünnepek, Turáni Társaság néprokonsági ünnepe, 1848-as ereklyemúzeumi kiállítás. Körösi Csoma emlékkiállítás stb. tesz. nagy szolgálatokat a magyar művelődés ügyének. Egyik legfontosabb akciója a népkönyvtárak újból való felállítása. Az első világháború előtt Erdély területén többszáz kisebb-nagyobb népkönyvtár működött, amelyeknek jelentős részét az EMKE hívta életre. A megszállás idején a magyar könyvek ellen folytatott harc következtében az EMKE-könyvtárak, de általában az erdélyi magyar könyvtárak túlnyomórésze elkallódott vagy megsemmisült. Ezeknek az EMKE-könyvtáraknak újból való megteremtése az EMKE egyik legkomolyabb gondja. Eddig kb. 70 népkönyvtárt juttatott Erdély minden részébe. Terve, hogy mintegy 180—200 népkönyvtárt fog Erdélynek juttatni. Ezenkívül a *Magyar Nép* c. lapot több ezer példányban díjtalanul küldi a szórványban élő szegény magyarság számára. Sokezer példány Nemzeti Könyvtár-füzetet és egyéb olcsó kiadványt juttatott el már eddig is az arra rászorulókhhoz. 1942-ben 10.000, 1943-ban 25.000 db EMKE-naptárt jórészt díjtalanul osztott ki a szórványmagyarság és leventeifjúság között. 1942-ben mintegy 1000 db jutalomkönyvet adományozott az erdélyi iskoláknak. Hogy az EMKE iránt való érdeklődést állandóan ébrentartsa s az EMKE-tagokkal való minél bensőségebb kapcsolatot kiépítse, az elnökség a „Magyar Nép“ c. lapban „EMKE-pósta“ cím alatt külön rovatot nyitott, amely állandóan tájékoztatja Erdély magyarságát a szervezet működéséről s az erdélyi magyar közvélemény elé tárja az egyesület belső életét.

A DMKSz sajátos helyzetének megfelelően a délvidéki magyarság egyetlen összefoglaló nagy szervezete, amely nemcsak kulturális, hanem gazdasági, társadalmi, sőt sport-síkon is működik. Minden Délvidéken élő magyar, de minden ottlévő intézmény is ehhez a nagy, összefoglaló szervhez tartozik. Ennek a helyzetnek megfelelőleg a DMKSz munkássága rendkívül sokrétű. Kulturális síkon a már ismertetett tanfolyamokon kívül az elmúlt 1941/42. munkaévben pl. 816 előadást, 65 műkedvelőelőadást, 2 hangversenyt, 137 műsoros estét rendeztek 46.500 hallgatóval. A zenei szakosztály állandó népdalgyűjtést folytat, 17 énekkart szerveztek, 26 énekkart újjászerveztek, köztük 2 paraszt-énekkart. Az irodalmi élet fejlesztése céljából kiadott *Kalangya* c. folyóiratot átvette a Szenteleky Irodalmi Társaság, a Szövetség azonban továbbra is támogatást nyújt a lapnak. Jelentős szerepet játszanak kiadványaik is. A *Szövetségi Értesítő*, amely az elmúlt évben 15.000 példányban jelent meg. A *Munka a közért* c. útmutatót 2500 példányban nyomták ki. Rendkívül jelentős kiadványuk az 1942/43. évi Évkönyv, amely teljes képet nyújt a Szövetség munkásságáról. A tanfolyamokkal kapcsolatos kiadványokról már más helyen volt szó.

A képzőművészet fejlesztésére a Szövetség megalakította a Délvidéki Szépművészeti Céhét, amely már Újvidéken, Szabadkán és legutóbb Budapesten rendezett képzőművészeti kiállítást.

Gazdasági téren is jelentős a Szövetség munkássága. Magyarlakta területen 63 gazdaszervezetet építettek ki. Különös gondot fordítanak a székely telepésekre, akik között pl. 500 gazdasági szakkönyvet osztottak ki. Mindent elkövetnek a szövetkezeti eszme propagálásának érdekében is. A sport terén is jelentős eredményeket könyvelhet el a Szövetség. Hogy egyebet ne említsünk, a Szövetségnek nagyon szépen dolgozó és szép eredményeket elért repülő-szakosztálya működik.

A SZMKE a már ismertetett kultúrösszejöveleteken kívül az 1941/42. évben 362 előadást tartott városi kiküldött előadókkal. Az előadásokon kívül az év folyamán négy alkalmi ünnepre külön összeállított műsort adott a helyiszervezeteknek, hogy ezen ünnepek egységes műsorában is kifejezésre juttassa egységét. Ez alkalmi műsorok a Széchenyi-est, Miklósnap, március 15-iki ünnep és a Hősök napja alkalmából készültek. E műsorok alapján az elmúlt év folyamán a szervezetek 578 ünnepséget rendeztek ugyanazzal a műsorral.

Több helyiszervezet szerzett be vetítőgépet, amelyek segítségével az elmúlt évben 1200 előadást tartottak. A gépek beszerzését az iskolán kívüli népművelés osztálya tette lehetővé. Elősegítik a népművelés ügyét a vándorkönyvtárak is, amelyekből jelenleg 20 van s elsősorban a nemzetiségi-leg vegyes vidékek számára készülnek.

Mindezt a munkát jelentékenyen előmozdítja az egyesület hivatalos lapja, a havonta megjelenő *Magyar Vasárnap* és a télen át hetenkint megjelenő *Hangos Híradó*. A *Magyar Vasárnap* részben szervezeti, működési és szervezési híreket közöl, egyébként anyaga hozzásimul a kultúrévad programjához. A *Hangos Híradó* 4 oldalon a vidék lakosságát érdeklő hivatalos rendeleteket ismerteti s a jelentősebb hazai és külföldi eseményekre hívja fel a tagok figyelmét.

Végül meg kell még említenem azt is, hogy a SZMKE tudományos téren is iparkodik munkásságot kifejteni, amennyiben tudományos intézetet is állított fel Érsekújváron: a Kisalföldi Népiségkutató Intézetet, amely a táj etnikai, földrajzi, történelmi és települési kérdéseinek vizsgálatával foglalkozik.

Külön kell megemlékeznünk az egyesületek szórványszervezési és szórványgondozási tevékenységéről. A visszatért területek egyik legfontosabb problémája ez, amelyet egyesületeink az állami szervekkel karöltve s velük a munkaterületet megosztva iparkodnak megoldani.

Nehéz lenne megmondani, hogy hol igényel a helyzet gyorsabb segítséget: a Délvidéken, Erdélyben, a Felvidéken, vagy Kárpátalján? Bizonyos az, hogy a tizenkettedik órában vagyunk s ezt a kérdést sürgősen rendeznünk kell, különben jelentős veresztés érí népünket. Túl hosszúra nyúlnék előadásom, ha részletesen akarnám ismertetni azt az áldozatos munkát, amelyet a visszatért területek kultúregyesületei ezen a téren végeznek, itt csak arra akarok rámutatni, hogy ezen a munkaterületen is minden lehető elkövetnek a helyzet megjavítására. Mindezek az egyesületek külön szerv útján intézik a szórványmunkát, az illető tájegységnek leginkább megfelelő módszerek szerint. Első lépés volt a magyar szórványcsaládok kataszterének szerkesztése, amely mindenütt meg-

történt. Ez a nyilvántartás teszi lehetővé a kulturális, szociális és anyagi segítségnyújtást. A munka immár rendes szervezettséggel és módszerekkel folyik.

Nagy vonalakban ezek azok a munkaterületek, amelyeken közművelődési egyesületeink munkája folyik. Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy munkásságuk természetesen össze van hangolva a Miniszterelnökség II. ügyosztályának, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium V/3. osztályának s a Nemzetvédelmi propagandaminisztérium nemzetpolitikai szolgálatának tevékenységével. Kapcsolatokat tartanak fenn továbbá a Levente-intézménnyel, az ONCsÁ-val, az Egyesült Női Táborral, a felvidéki Hanzával és általában olyan szervekkel és szervezetekkel, melyekkel irányba és szellemisége párhuzamos az övékkel.

Ismételten és külön ki kell emelnem a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium V/3. ügyosztályával fennálló bensőséges és szoros kapcsolatainkat, ahonnan minden tájékoztatást, útbaigazítást, segítséget készséggel kapunk meg, ami nem csekély mértékben járul hozzá ahhoz, hogy egyesületeink betölthessék az iskolán kívüli népművelés terén reájuk háruló feladatokat. A közös cél, a magyar művelődés színvonalának emelése érdekében fordulok azzal a kéréssel a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz, hogy a jövőben is kegyeskedjék társadalmi egyesületeinket minél szorosabban bevonni a közös munkába olyan módon, hogy a népművelési bizottságokban biztosíttassék számukra lehetőség véleményük kifejtésére, vétessék igénybe szolgálatuk a szervezéshez szükséges propaganda alkalmával s biztosíttassék számukra az együttműködés lehetősége közös titkári értekezletek tartása útján.

Pogány Albert

A KULTURÁLIS EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

A Kulturális Egyesületek Szövetségének, amely magában foglalja kulturális egyesületeink óriás többségét, a jövőben a kultuszkormány a népművelési munka keretében fokozott szerepet kíván biztosítani.

A Belügyminisztériummal tárgyalások folynak arra nézve, hogy a Szövetség bizonyos ellenőrző szerepet is nyerjen és hogy egy erre a célra beosztandó tanár mint szakember révén a városi kulturális egyesületek munkáját színvonal és sűrűség szempontjából ellenőrizze. Ez az ellenőrzés tisztán kulturális jellegű és semmiképpen nem fogja gúzsba kötni a valóban értékes munkát végző egyesületeket. De a nemzetnek joga van ahhoz, hogy valódi munkát kívánjon meg mindazoktól, akik egyesületbe tömörülve a nyilvánosság előtt ilyen munkára vállalkoznak.

Az Egyesületnek ehhez a megnövekedett szerepköréhez kéri a népművelési titkárok segítségét, s várja együttműködésük szép eredményeit. Különösen kéri, támogassák a KESz titkárságát, amelyre ez az ellenőrzés vár és sarkallják a hatáskörük területén működő egyesületeket intenzív munkára.*

* A KESz munkájáról l. a közgyűlések alkalmával megjelent kiadványokat, Makkai Sándor rádióelőadását, Fleischmann Gyula előadását a Nyári Egyetemen s a *Városkultúra* számos cikkét. Most jelenik meg kiadásában a kulturális egyesületek címtára.